

fiskevattenägarna

Sveriges fiskevattenägareförbund

REMISSYTTRANDE

2018-03-27

Ert datum 2018-01-12

Ert dnr 4808-17

Havs- och vattenmyndigheten

Box 11 930

404 39 Göteborg

Förslag till hanteringsprogram för signalkräfta

Sveriges Fiskevattenägareförbund har tagit del av förslaget till hanteringsprogram för signalkräfta och lämnar följande kommentarer och synpunkter.

Sammanfattning

Vår utgångspunkt är att hanteringsprogrammet ska leva upp till regeringens och myndigheternas utfästelser om att signalkräftan får ett fullgott undantag från unionslistningen. Det innebär att signalkräftan även fortsättningsvis ska kunna nyttjas och utvecklas som den synnerligen betydelsefulla kommersiella och kulturella resurs den är för landsbygdens enskilda fiskerättsägare och företagare. EU-förordningen får inte bli en förevändning för att försvåra och begränsa fiske och handel med signalkräfter. I grunden tycker vi att nuvarande svenska bestämmelser (hanteringsåtgärder) är fullt tillräckliga. Vi anser att kraftsamlingen för att skydda flodkräftan i huvudsak måste riktas på information och efterlevnad av befintliga regler, samt en översyn och begränsning av allmänhetens fria kräftfiske i Vättern.

Vi avstyrker bestämt det totalstopp för förstärkningsutsättningar som deklarerats i hanteringsprogrammet. Att förbjuda förstärkningsutsättningar i vatten med legala bestånd av signalkräfta leder enbart till att en värdefull landsbygdsresurs läggs i träda. Det är heller inte till någon som helst nytta i ansträngningarna att skydda och bevara flodkräftavatten. Förstärkningsutsättningar måste vara möjliga i legalt etablerade signalkräftavatten inom ramen för hanteringsprogrammet. Fortsatta dispensmöjligheter borgar för att hanteringsprogrammet i sin helhet kan vinna acceptans och förståelse hos landsbygdens fiskevattenägare.

Vi tillstyrker att det ska finnas en nordlig gräns för hanteringsområdet med tillägget att denna gräns måste utsträckas så att hanteringsområdet inkluderar de legala signalkräftabestånden i Gästrikland.

Vi anser att innebörden av ett kräftpestsmittat område bör definieras i samband med att kraven om inrättande skärps. Områden med legala bestånd av signalkräfta ska inte kunna förklaras vara kräftpestsmittade. Enbart områden med flodkräfta som drabbas av akut

kräftpestutbrott ska kunna förklaras kräftpestsmittade. Vidare måste skyddsområden för flodkräfta vara grundligt underbyggda och lokalt förankrade då de inrättas.

Vi tillstyrker ett transportförbud av okokta signalkräfter in i zoner där det finns större sammanhängande områden med flodkräfta. Olika begrepp används i sammanhanget där vi anser att formuleringen kräftorna ska hållas *i slutet förvaring* är mer relevant än *i slutet kärl*.

Vi bedömer de föreslagna bestämmelserna om försäljning av okokta kräftor som acceptabla. Vi motsätter oss dock generellt bestämmelser som begränsar möjligheten att sälja levande konsumtionskräftor. Denna försäljning är en del av en etablerad kräftnäring. En konstruktivare väg är att istället ställa krav på att kunden informeras om risker med signalkräfter vid försäljning av levande kräftor.

Vi bedömer den beskrivna hanteringen av okokta signalkräfter som överensstämmande med förfarandet vid ett traditionsenligt fiske efter signalkräfta. Vi förutsätter att hanteringen inkluderar transport inom ramen för försäljning av okokta signalkräfter då fisket skett med stöd av personlig fiskelicens och fiske i näringsverksamhet med stöd av enskild fiskerätt. Om så inte är fallet måste det tydliggöras i lagstiftningen att undantaget även inkluderar transport inom ramen för en sådan försäljning. Vi förordar bestämt en fortsatt dispensmöjlighet för förstärkningsutsättningar av legala bestånd av signalkräfta varför det i lagstiftningen också måste öppnas upp för transporter i detta syfte.

Vi förutsätter att extensiva kräftdammar betraktas på samma sätt som naturvatten vid tolkning av EU-förordningens bestämmelser.

Vi upplever det som tillfredsställande att försäljning och upplåtelse av fritidsupplevelser i fiskerättsägares regi medger hantering av okokta signalkräfter. I detta tolkar vi förstås in att fiskevårdsområdesföreningar m.fl. förvaltare av enskilda fiskevatten även fortsättningsvis kan upplåta fiske efter signalkräfta med tillhörande hantering av okokta signalkräfter. Den enda hanteringsåtgärd som vi utifrån förslaget kan se är kopplad till upplåtelsen är att de okokta signalkräftorna måste vara längre än 10 cm.

Vi tillstyrker begränsningen av allmänhetens fria kräftfiske på allmänt vatten i Vättern från fem till två helger. Vi ser helst att allmänhetens fria kräftfiske i Vättern avvecklas helt. En sådan avveckling är den i särklass mest relevanta åtgärden för att hindra spridning av kräftpest och leva upp till EU-förordningen.

Under avsnittet *användas eller utbytas* finns en förslagsformulering som kan uttydas att det ska införas ett generellt minimimått på 10 cm för signalkräfter och att detta minimimått ska gälla även om kräftorna inte bjuds ut till försäljning. Vi motsätter oss detta och menar att ett sådant minimimått enbart är relevant vid försäljning av okokta signalkräfter, samt vid fritidsfiskeupplåtelse och i regleringen av allmänhetens fria fiske i Vättern. Något förslag om en generell reglering av minimimått i lagstiftningen redovisas ej heller i programmet.

Slutligen vill vi påpeka att hanteringsprogrammets beskrivning av kräftfiskerörelsen är ofullständig och delvis missvisande. Avsnitten ger ingen rättvis bild av signalkräftans stora betydelse för svensk landsbygd och landsbygdsföretagande. Vi levererar därför förslag till komplettering av dessa avsnitt. Det är stora landsbygdsvärden som står på spel till följd av signalkräftans listning.

Allmänt

Sveriges Fiskevattenägareförbund företräder de människor som riskerar att drabbas hårdast av den unionsförteckning som godkänts av EU:s medlemsstater, däribland Sverige. Vi har under hela processen med EU-förordningen understrukit vikten av att signalkräftan, i egenskap av en väl etablerad art i Sverige, och en viktig resurs för svensk fiskeri- och landsbygdsnäring, inte ska omfattas av unionslistan eller hamna i kläm i föreslagen förordning.

Sedan unionslistningen antogs har vi med skärpa betonat vikten av att myndigheterna och regeringen verkligen lever upp till sina utfästelser om att signalkräftan, trots listningen, får ett fullgott undantag och även fortsättningsvis kommer att kunna nyttjas och utvecklas som den synnerligen betydelsefulla kommersiella och kulturella resurs den är för landsbygden och dess företagare idag. Vårt budskap har varit att undantaget för signalkräfta, inom ramen för förordningens hanteringsåtgärder, måste skötas med omsorg och hög medvetenhet ur många aspekter med hänsyn till resursens stora värde. Det är stora landsbygdsvärden som står på spel till följd av signalkräftans listning. EU-förordningen får inte bli en förevändning för ett hanteringsprogram som försvårar och begränsar fiske och handel med signalkräfter.

Vår grundläggande uppfattning är att nuvarande svenska bestämmelser (hanteringsåtgärder) är fullt tillräckliga. Vi anser att kraftsamlingen för att skydda flodkräftan i huvudsak måste riktas på information och efterlevnad av befintliga regler, samt en översyn av det allmänna fisket i Vättern.

Inledning

Vi anser att hanteringsprogrammets inledningstext ger en allt för försiktig och långt i från rättvis bild av signalkräftans stora betydelse för svensk landsbygd och landsbygdsföretagande. Svensk kräftnäring är långt mycket större än det licensierade yrkesfisket på allmänt vatten i de stora sjöarna. Texten behöver utvecklas och det måste betonas att signalkräftans absolut största värde finns i det fiske som bedrivs med stöd av enskild fiskerätt. Ingen vinner på att en för nationen faktisk och viktig landsbygdsresurs nedvärderas och den logiska kullerbyttan blir mer påtaglig mot bakgrund av att Sverige har varit motståndare till att signalkräftan överhuvudtaget fördes upp på unionslistan.

Beskrivningen av syftet med introduktionen av signalkräftan till Sverige, *för att i vissa vatten ersätta fiskbara bestånd av den inhemska flodkräftan som hade minskat*, är inte korrekt. Signalkräftan introducerades till Sverige som en ersättningskräfta i vatten där flodkräftan totalt hade slagits ut av kräftpest. Kräftpesten hade då redan härjat i Sverige i 53 år och många års försök till återetablering av flodkräfta i hundratals pestdrabbade vatten hade i stort sett varit fruktlösa. Då signalkräftan 1960 på försök introducerades till Sverige hade ca 95 procent av alla flodkräftavatten drabbats av pest, främst sjöar med goda bestånd. Det bör även förtydligas att illegala förekomster av signalkräfta inte enbart beror på olaglig utsättning utan att spridning av signalkräfta under årens lopp även har skett på naturlig väg.

Vi håller inte med om att det med stöd av EU-förordningen råder ett ovillkorligt utsättningsstopp för signalkräfter sedan den 3/8 2016. De svenska utsättningsföreskrifterna har ännu inte ändrats. Utsättningsföreskrifterna kan ändras först då den svenska förordningen om invasiva främmande arter är på plats. Den exakta utformningen av de svenska

utsättningsföreskrifterna, och den slutliga tolkning av EU-förordningen som dessa kommer att grunda sig på, vet vi alltså inte i dagsläget. Det är därför inte motiverat att redan nu slå fast att stoppet även gäller förstärkningsutsättningar i vatten med legala bestånd av signalkräfta. Vi återkommer längre fram i texten med argument mot att förbjuda förstärkningsutsättningar.

Vidare saknar vi information om huruvida den kostnads-nyttoanalys som är under framtagande enbart är ett nödvändigt dokument som föreskrivs av EU och om den på något konkret sätt påverkar eller förändrar föreliggande förslag till hanteringsprogram.

Artfakta

Referensen till vår kunskapsbok om kräftor ska vara (Sveriges Fiskevattenägareförbund och SLU, 2015). Felaktig referens förekommer på flera ställen i detta avsnitt samt i referenslistan.

I texten står det att signalkräftan förekommer sporadiskt i Gävleborgs län som ett resultat av illegala utsättningar. Detta sakfel måste korrigeras då det både i Gavleån och i ett antal övriga vattenområden i Gästrikland förekommer signalkräftabestånd som grundar sig på legala, tillståndsgivna utsättningar.

Vi håller inte med den muntliga referens som svepande konstaterar att *i de flesta vatten där flodkräfta har ersatts med signalkräfta är fisket sämre idag jämfört med när man fiskade på den inhemska arten*. Detta är sakligt fel. Ett mer korrekt konstaterande är att möjligheter till kräftfiske på väl etablerade kräftbestånd existerar idag enbart tack vare introduktionen av signalkräfta. Att påstå på att det bara är i Vättern som signalkräftan bidrar till försörjande ekosystemtjänster i högre grad än vad flodkräftan tidigare gjort är en grov förvanskning av verkligheten.

Påståendet att *fisketurismen kopplad till kräftor i Sverige är stor, men det är svårt att avgöra hur stor påverkan signalkräftan har på den typen av fiske, eftersom fisket av kräftarterna sker på samma sätt* är svårbegriplig och svårtolkad. Om innebörden är att beskriva hur mycket upplevelseturism som bedrivs på signalkräfta jämfört med flodkräfta kan vi informera om att nästan all gårdsbaserad kräftfisketurism har signalkräfta som mållart. Sanningen är att merparten av de knappt 1000 bestånd av flodkräfta som finns kvar i Sverige är så små att de inte är fiskbara och därmed inte heller utgör något underlag för kräftfisketurism.

Vi ställer oss också mycket skeptiska till den studie *vilken uppskattar kostnaden för introduktionen av signalkräftan i Sverige till mellan 365 och 598 miljoner kr per år, till största delen ett resultat av förlorat fiske efter flodkräfta. För enskilda yrkesfiskare kan dock signalkräftans etablering resultera i ökad inkomst*. Det är ett felaktigt och närmast befängt räkneexempel. Vår uppfattning är att de siffror som förre laboratorn och kräftforskaren på Sötvattenslaboratoriet, Magnus Fürst, redovisar i en artikel till Fiskeriverket 2006 ligger betydligt närmare sanningen. Fürst beskriver introduktionen av signalkräftan som den ekonomiskt största och mest framgångsrika fiskebiologiska satsningen någonsin i Sverige med ett ackumulerat ekonomiskt värde på sannolikt över 10 miljarder. Fångstvärdet i förstahandsledet uppskattades 2006 ligga runt 533 miljoner kronor årligen. I ett

landsbygdsekonomiskt perspektiv innebär signalkräftan alltså ett stort värdetillskott, inte en kostnad eller en värdeförlust.

Överlag tycker vi att avsnittet artfakta är i starkt behov av att kompletteras med mer relevant fakta om båda våra kräftarter avseende framförallt historik, förekomst, utbredning, beståndsstorlek, ekonomiskt värde och ekosystemtjänster. Magnus Fürsts artikel till Fiskeriverket (2006-08-14) innehåller mycket fakta som är lika relevant idag och kan med fördel utgöra underlag för en sådan komplettering. Den befintliga beskrivningen har en klar kantring mot att enbart framhålla flodkräftans betydelse och ger enligt vår uppfattning en blek, torftig och långt i från sanningsenlig bild av signalkräftan introduktionshistorik och stora värde som landsbygdsresurs.

Förslag till kompletterande lydelse:

De båda svenska kräftarterna, signalkräftan och flodkräftan, är oerhört betydelsefulla för landsbygdens fiskerinäringar. Kräftorna betyder också mycket för livskvaliteten i de delar av landet som behöver fast befolkning, arbetstillfällen och utkomstmöjligheter för att inte avfolkas. Signalkräftan är den kräftart som idag bär den svenska kräftkulturen och som skapar både sysselsättning och ekonomisk bärkraft åt många landsbygdsföretag. Enbart fångstvärdet uppgår till mer än 300 miljoner kronor per år. Till detta ska läggas de förädlingsvärden som skapas vid upplåtelse av kräftfiske och upplevelsearrangemang med koppling till fiske- och landsbygdsturism.

Kräftfisket ingår som betydelsefull del i svensk fiskerinäring. Signalkräftan är en viktig målart i det yrkesmässiga insjöfisket. Inom vattenbruket förekommer en omfattande extensiv dammodling av signalkräftar. Att sälja konsumtionskräftor, och arrangera upplevelser kring kräftfiske är viktiga ingredienser i den gårdsbaserade fiske- och landsbygdsturismen.

Uppskattningsvis bedriver fler än 100 000 fiskerättsägare, med enskilda fiskevatten, fiske på legalt utsatt signalkräfta. Fiskerätten ingår som ett av produktionsmedlen i skogs- och lantbruksfastigheterna. Minst 500 landsbygdsföretag är aktivt verksamma i kräftfiskerier. Antal sysselsatta inom dessa företag och i omkringliggande verksamheter på landsbygden är mångdubbelt större. Företag på landsbygden är beroende av många ben för att vara livskraftiga. Kräftfisket är en del av det totala resursutnyttjandet och försörjningen på jord- och skogsbruksfastigheterna.

De flesta av landets signalkräftavatten nyttjas för rekreation och husbehov. Kräftfisket är starkt förankrat i svensk tradition och kultur. I samband med kräftfisket återvänder många utflyttade fiskerättsägare och forna landsbygdsbor till sina hembygder. Många signalkräftavatten upplåts också genom försäljning av fiskekort, försäljning av kräftfiskelotter eller arrenderas ut till allmänheten eller till externa näringsidkare. Detta rekreationsfiske har många positiva sidoeffekter för andra företag på landsbygden, till exempel boendeanläggningar och lanthandelsbutiker som får ett uppsving under kräftfiskesäsongen. Även indirekt skapar alltså kräftfiskekulturen betydande intäkter på landsbygden.

Flertalet av landets fiskevatten med signalkräfta förvaltas av fiskevårdsområdesföreningar. Signalkräftan röner stort intresse bland fiskerättsägare och fungerar på många håll som en katalysator för övrig förvaltning och fiskevård i sjöar och vattendrag. Det är ett förvaltningsarbete som också är plattform för allmänhetens sportfiske och för näringsverksamhet inom en växande svensk fisketurism.

Hantering av invasiva främmande arter med stor spridning

Hanteringsområde för signalkräfta

I hanteringsprogrammet föreslås att hanteringsområdet för signalkräfta ska omfatta hela landet söder om Dalälvens avrinningsområde, exklusive Älvdalens och Malungs kommun samt Gotland och Öland.

Vidare att signalkräfta endast får hanteras (bl.a. fiskas, transporteras, hållas, säljas eller överlåtas):

- *Inom det definierade hanteringsområdet för signalkräfta*
- *Utanför ett skyddsområde för flodkräfta som bildats av länsstyrelsen med stöd av 2 kap. 10 §, fiskeförordningen (1994:1716)*
- *Utanför ett område som förklarats kräftpestsmittat av länsstyrelsen med stöd av 2 kap. 10 §, fiskeriförordningen (1994:1716)*

Implementering i nationell lagstiftning föreslås ske antingen genom att hanteringsområdet för signalkräfta definieras direkt i fiskeriförordningen eller genom att ett bemyndigande ges till HaV att föreskriva om hanteringsområden.

Sveriges Fiskevattenägareförbund konstaterar att gränsdragningen för hanteringsområdet motiveras av det utsättningsförbud som varit gällande sedan 1988. I verkligheten har det emellertid beviljats utsättningstillstånd för signalkräfta norr om denna gräns. Både i Gavleån och i ett antal ytterligare vattenområden i Gästrikland förekommer signalkräftabestånd som grundar sig på legala, tillståndsgivna utsättningar, vilket måste beaktas.

Vi tillstyrker att det ska finnas en nordlig gräns för hanteringsområdet med förbehållet *att denna gräns måste utsträckas så att hanteringsområdet inkluderar de legala signalkräftabestånden i Gästrikland.*

Vi har inga direkta synpunkter på om hanteringsområdet för signalkräfta bör definieras direkt i förordningen eller via bemyndigande till HaV att reglera detta i föreskrifter.

För ökad tydlighet vill vi påpeka att referensen till fiskeförordningen bör ändras till den korrekta d.v.s. *Förordning (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen.*

Hanteringsåtgärder

I hanteringsprogrammet slås fast att det i huvudsak är hanteringsåtgärder i form populationsbegränsning och inneslutning som är aktuella.

Beträffande populationsbegränsning konstateras lite kryptiskt att *”fiske som en populationsbegränsande åtgärd inte innebär att fiske får bedrivas oregerat”*.

Sveriges Fiskevattenägareförbunds tolkning av detta konstaterande är att det även fortsättningsvis är möjligt för fiskevårdsområdesföreningar och andra förvaltare att reglera medlemmarnas fiske genom att exempelvis besluta om kräftfisketider, antal kräftfiskeredskap, minimimått på kräftor m.m.

Huvudåtgärderna för inneslutning är enligt förslaget redan existerande möjligheter för länsstyrelsen att besluta om att ett visst område ska förklaras som kräftpestsmittat eller vara ett skyddsområde för flodkräfta. Dessa åtgärder föreslås nu bli obligatoriska i de fall där risken för introduktion och spridning av flodkräfta är stor.

Implementering i nationell lagstiftning föreslås ske genom ett tillägg i 10 § fiskeförordningen där kraven skärps på utpekande av skyddsområden och områden som förklarats kräftpestsmittade.

Sveriges Fiskevattenägareförbund anser att innebörden av ett kräftpestsmittat område tydligt bör definieras i samband med en skärpning av kraven. Områden med legala bestånd av signalkräfta ska inte kunna förklaras vara kräftpestsmittade. Enbart områden med flodkräfta som drabbas av akut kräftpestutbrott ska kunna förklaras kräftpestsmittade. Vidare måste skyddsområden för flodkräfta vara grundligt underbyggda och lokalt förankrade då de inrättas. Riskanalysens förslag, som det refereras till som ett underlag att med fördel använda vid inrättande av skyddsområde, lämnar mycket övrigt att önska i detta hänseende.

Restriktioner för att förhindra introduktion och spridning

I hanteringsprogrammet konstateras att de nationella bestämmelserna genomgående bör reglera okokta signalkräfter. De nationella bestämmelserna som redan finns för att förhindra negativa effekter av signalkräfta bedöms inte tillräckliga för att uppfylla kraven i EU-förordningen. Mot denna bakgrund föreslås kompletterande bestämmelser i hanteringsprogrammet.

Sveriges Fiskevattenägareförbunds grundläggande uppfattning är att befintliga svenska bestämmelser (hanteringsåtgärder) är fullt tillräckliga. HaV har initialt konstaterat att de svenska bestämmelserna i stort sett lever upp till EU-förordningens krav och att de enbart behöver dokumenteras i ett hanteringsprogram som ett underlag för fortsatt fiske och nyttjande av signalkräftan som landsbygdsresurs. Vi anser att kraftsamlingen för att skydda flodkräftan i huvudsak måste riktas på information och på att befintliga regler följs, samt genom en översyn av det allmänna fisket i Vättern.

Förs in på unionens territorium inklusive transiteras under tullövervakning

I hanteringsprogrammet konstateras att EU-förordningen förbjuder att okokta signalkräfter förs in i Sverige. I svensk lagstiftning föreligger redan förbud att föra in levande signalkräfter i Sverige.

Implementering i nationell lagstiftning föreslås bli starkare genom att artskyddsförordningens § 18 ändras från att reglera ”levande” till ”okokt” signalkräfta.

Sveriges Fiskevattenägareförbund ställer sig bakom detta förtydligande av existerande bestämmelser.

Hållas, inte heller i slutet förvaring

I hanteringsprogrammet konstateras att EU-förordningen medger att okokta signalkräfter får hållas i slutet förvaring i samband med fiske och transport till kokningsanläggningar, såsom

kokerier eller andra destruktionsanläggningar. Ett kokeri är en plats eller en lokal där kräftor kokas i kommersiellt eller icke-kommersiellt syfte. EU-förordningen medger också att levande signalkräfta sumpas, dvs. förvaras i slutna behållare som kan sänkas ner i vattnet, förutsatt att det sker under pågående fiske i syfte att samla kräftorna innan kokning eller annan destruktion.

Implementering i nationell lagstiftning föreslås ske i fiskeförordningen genom en reglering att okokt signalkräfta endast får hållas i slutna förvaring i samband med fiske och transport till kokningsanläggningar eller destruktion, förutsatt att det sker inom hanteringsområdet för signalkräfta. Det konstateras vidare att undantaget för signalkräfta i 29 § artskyddsförordningen inte är förenligt med EU-förordningen.

Sveriges Fiskevattenägareförbund bedömer att beskriven hantering överensstämmer med ett traditionellt kräftfiske. Vi läser också in att hanteringen inkluderar transport inom ramen för försäljning av okokta signalkräftor som fiskats med stöd av personlig fiskelicens och fiske i näringsverksamhet med stöd av enskild fiskerätt. Om så inte är fallet måste det tydliggöras i lagstiftningen att undantaget även inkluderar transport inom ramen för försäljning av okokta signalkräftor avseende fiske med stöd av personlig fiskelicens och fiske i näringsverksamhet med stöd av enskild fiskerätt. Vi förordar bestämt en dispensmöjlighet för förstärkningsutsättningar av legala bestånd av signalkräfta varför det i lagstiftningen också måste öppnas upp för transporter i detta syfte.

Födning, inte heller i slutna förvaring

I hanteringsprogrammet konstateras att det enligt EU-förordningen inte är tillåtet med uppfödning. Förbudet bedöms omfatta användande av metoder avsedda att öka produktionen av signalkräfta utöver miljöns naturliga kapacitet enligt definition i SJVFS 2014:4 om djurhälsokrav för djur och produkter från vattenbruk: ”*Vattenbruk: uppfödning eller odling av vattenorganismer med metoder som är avsedda att öka produktionen av dessa organismer utöver miljöns naturliga kapacitet och där organismerna förblir en eller flera fysiska eller juridiska personers egendom under uppfödningen eller odlingen och fram till och med upptagning*”. Beviljande av tillstånd att odla signalkräfta är inte förenligt med EU-förordningen.

Implementering i nationell lagstiftning föreslås ske genom att Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2014:4) om djurhälsokrav för djur och produkter från vattenbruk ändras så att tillstånd inte får ges för att odla signalkräfta.

Sveriges Fiskevattenägareförbund förutsätter att extensiva kräftdammar betraktas på samma sätt som naturvatten vid tolkning av EU-förordningens bestämmelser.

Transporteras till, från eller inom unionen, utom för transporter av arter till anläggningar i samband med utrotning

I hanteringsprogrammet bedöms transporten endast få ske i slutna kärl inom hanteringsområdet och utanför skyddsområden för flodkräfta samt utanför områden som förklarats kräftpestsmittat.

Implementering i nationell lagstiftning föreslås ske så att det generella undantaget för signalkräfta ändras i artskyddsförordningen § 29 till att endast omfatta transporter inom hanteringsområdet, undantaget skyddsområden för flodkräfta och områden som kräftpestförklarats

Sveriges Fiskevattenägareförbund ställer sig bakom ett transportförbud av okokta signalkräftor in i zoner av landet med större sammanhängande områden med flodkräftaförekomst. Vi anser att det tidigare angivna begreppet att kräftorna ska hållas i slutet förvaring är mer relevant än i slutet kärl.

Släppas ut på marknaden

I hanteringsprogrammet slås fast att det i dagsläget inte är nödvändigt att förbjuda försäljning eller annan överlåtelse av okokt signalkräfta, förutsatt att det inte innebär en risk för introduktion och spridning av arten. En begränsning ses dock som nödvändig. Enligt hanteringsprogrammet bedöms försäljning av okokt signalkräfta, även utbudande till försäljning eller annan överlåtelse av signalkräfta, oavsett om detta sker mot ersättning eller inte, endast kunna tillåtas inom hanteringsområdet för signalkräfta förutsatt att :

- *Signalkräftan är längre än 10 cm mätt från kräftans pannspets till kräftans stjärtspets, samt*
- *Fisket bedrivs med stöd av personlig fiskelicens, eller*
- *Fisket bedrivs i näringsverksamhet med stöd av enskild fiskerätt, inklusive arrenden*

Försäljning eller annan form av överlåtelse av okokta signalkräftor, oavsett om detta sker mot ersättning eller inte, bedöms därför inte kunna tillåtas

- *Inom ett skyddsområde för flodkräfta*
- *Inom ett område som har förklarats kräftpestsmittat*

Förslaget berör inte fiskevattenägare som säljer fritidsupplevelser om deras produkt handlar om försäljning av en besöksupplevelse ”kräftfiske”. Okokt signalkräfta som tas upp under ett sådant fiske ska dock hanteras utifrån ovan.

Implementering i nationell lagstiftning föreslås ske genom att försäljning och överlåtande av okokta signalkräftor enligt ovanstående redovisade premisser regleras i fiskeförordningen.

Sveriges Fiskevattenägareförbund motsätter sig generellt bestämmelser som begränsar möjligheten att sälja levande konsumtionskräftor. Denna försäljning är en del av en etablerad kräftnäring. En konstruktivare väg är att istället ställa krav på att kunden informeras om risker med signalkräftor vid försäljning av levande kräftor. Vi bedömer emellertid de föreslagna bestämmelserna om försäljning av okokta kräftor som acceptabla.

Vi upplever det som tillfredsställande att försäljning och upplåtelse av fritidsupplevelser i fiskerättsägares regi medger hantering av okokta signalkräftor. I detta tolkar vi förstås in att fiskevårdsområdesföreningar och andra förvaltare av enskilda fiskevatten även fortsättningsvis kan upplåta fiske efter signalkräfta med tillhörande hantering av okokta signalkräftor. Den enda hanteringsåtgärd som vi utifrån förslaget kan se är kopplad till upplåtelsen är att de okokta signalkräftorna måste vara längre än 10 cm.

Vi vill också påpeka att inklusive arrende har fallit bort i förslaget till lagstiftningstext (sidan 36) - fisket bedrivs i näringsverksamhet med stöd av enskild fiskerätt, *inklusive arrenden*.

Användas eller utbytas

I hanteringsprogrammet slår fast att signalkräftan kan fiskas samt hanteras i samband med anslutande kokning eller destruktion förutsatt att det görs inom hanteringsområdet och utanför skyddsområden för flodkräfta och utanför område som förklarats kräftpestsmittat. Signalkräftor som är mindre än konsumtionsstorlek, dvs. under 10 cm, ska sättas tillbaka i de vattenområden som de fiskats upp från. Hanteringsprogrammet konstaterar vidare att allmänhetens fiske av signalkräfta i Vättern är en stor anledning till illegala utsättningar av arten och spridning av kräftpest. Genom att reducera antalet helger koncentreras fisket och möjligheten till tillsyn. För att öka kunskapen om kräftfiskets omfattning på allmänt vatten bör möjligheter till registrering och rapportering från andra fiskare än yrkesfiskare utredas.

Implementering i nationell lagstiftning föreslås ske genom att kräftfiske utan tillstånd på allmänt vatten i Vättern behöver begränsas från fem till två helger i 2 kap. 4 § andra stycket Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:37) om fiske i sötvattensområdena. Fisket blir därmed tillåtet fr.o.m. den andra fredagen i augusti kl. 17.00 till efterföljande söndag kl. 17.00 samt fr.o.m. den tredje fredagen i augusti kl. 17.00 efterföljande söndag kl. 17.00.

Sveriges Fiskevattenägareförbunds tolkning av förslaget, som det är formulerat, är att det ska införas ett generellt minimimått på 10 cm för signalkräftor och att detta minimimått ska gälla även om kräftorna inte bjuds ut till försäljning. Vi motsätter oss detta och menar att ett sådant minimimått enbart är relevant vid försäljning av okokta signalkräftor, vid fritidsfiskeupplåtelse samt för allmänhetens fiske i Vättern. I enlighet med vår tolkning redovisas heller inget förslag om en generell reglering av minimimått i lagstiftningen.

Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrker begränsningen av allmänhetens fria kräftfiske på allmänt vatten i Vättern från fem till två helger. Vi ser helst att allmänhetens fria kräftfiske i Vättern avvecklas helt. En sådan avveckling är den i särklass mest relevanta åtgärden att vidta för att hindra spridning av kräftpest och leva upp till EU-förordningen.

Tillåtas reproducera sig, växa eller odlas, inte heller i slutet förvaring

I hanteringsprogrammet hänvisas till avsnittet ”*födas upp, inte heller i slutet förvaring*”.

Sveriges Fiskevattenägareförbund förutsätter att extensiva kräftdammar betraktas på samma sätt som naturvatten vid tolkning av EU-förordningens bestämmelser.

Släppas ut i miljön

I hanteringsprogrammet konstateras att det enligt EU-förordningen är förbjudet att sätta ut eller flytta signalkräftor till andra vattenområden, dvs. dit de inte själva kan förflytta sig. Eftersom signalkräftpopulationen ska begränsas enligt EU-förordningen bedöms signalkräftor inte kunna tillåtas att flyttas inom ett vattenområde om det ökar risken för spridning av signalkräftan till andra vattenområden eller syftar till att öka produktionen av signalkräftor i vattnet.

Implementering i nationell lagstiftning föreslås ske genom att 2 kap. 11 § andra stycket punkt 4 fiskeförordningen (1994:1716) stryks då EU-förordningen ställer krav på ett generellt förbud att sätta ut signalkräfta i miljön. Vidare stryks 4 § punkt 7 samt undantaget om signalkräfta i 5 § Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2011:13) om utsättning av fisk samt flyttning av fisk i andra fall än mellan fiskodlingar. I förslaget till lagstiftningsändringar konstateras slutligen att *”tillståndsprövning om utsättning och flyttning av fisk kan dock göras idag med stöd av EU-förordningen”*.

Sveriges Fiskevattenägareförbund konstaterar att förslagens tolkning är att utsättningsstoppet med stöd av EU-förordningen även gäller förstärkningsutsättningar i lokaler med lagliga signalkräftabestånd. Havs- och vattenmyndigheten har hävdade att det baseras på en tolkning av förordningens förbud mot avsiktligt gynnande av signalkräfta. Vi anser inte att detta är klarlagt i förordning eller genomförandeakt. De svenska utsättningsföreskrifterna har ännu inte ändrats. Utsättningsföreskrifterna kan ändras först då den svenska förordningen om invasiva främmande arter är på plats. Den exakta utformningen av de svenska utsättningsföreskrifterna, och den slutliga tolkning av EU-förordningen som dessa kommer att grunda sig på, vet vi alltså inte i dagsläget. Det är därför inte motiverat att redan nu slå fast att stoppet även gäller dessa förstärkningsutsättningar. Sveriges Fiskevattenägareförbund ifrågasätter alltså starkt det deklarerade totalstoppet för förstärkningsutsättningar i legala signalkräftavatten. Det är mycket kontraproduktivt att förbjuda förstärkningsutsättningar i vatten med legala bestånd av signalkräfta. Till följd av vattenreglerings- eller andra miljöincidenter kan signalkräftabestånd reduceras till icke fiskbara under tiotals år innan de repar sig. Utan en förstärkningsutsättning får vi då en trädaläggning som inte gagnar någon och som tar bort försörjningsunderlag för landsbygdens företag. Det sker dessutom till ingen som helst nytta i ansträngningarna att skydda och bevara flodkräftavatten. Utsättningsförbud måste vara välgrundade och verkningfulla för att vinna legitimitet och acceptans på landsbygden. Vi anser att förstärkningsutsättningar ska vara möjliga i legala signalkräftavatten inom ramen för hanteringsprogrammet. Ett förbud trädalägger enbart en viktig landsbygdsresurs.

Vi undrar också om innebörden i den motsägelsefulla skrivningen att tillståndsprövning om utsättning och flyttning av fisk dock kan göras idag med stöd av EU-förordningen. Ska detta tolkas så att det finns möjligheter till dispenser för utsättning i EU-förordningen ?

Oavsiktlig introduktion och spridning

Tesen att ett ökat kräftfiske ger ökad spridning av signalkräftor är enligt vår mening starkt kopplat till allmänhetens fria kräftfiske på allmänt vatten i Vättern. Vår uppfattning är att begränsningar främst ska riktas mot allmänhetens fria kräftfiske i Vättern. Den absolut bästa åtgärden för flodkräftans bevarande är helt enkelt att stoppa allmänhetens fria kräftfiske i Vättern. Staten har förvaltningsansvaret här och fullt handlingsutrymme i frågan. Det är från det fria fisket i Vättern man kan härleda många av de olagliga utsättningar av signalkräfta som idag hotar värdefulla flodkräftbestånd. Denna åsikt delas även av SLU:s kräftforskare.

En alternativ väg är att avgiftsbelägga och kvotera allmänhetens fria kräftfiske på allmänt vatten i Vättern. Detta skulle ge möjlighet att kontrollera utövarna och ge dessa riktad information om risker med utsättning och spridning av signalkräftor till andra vatten. Genom avgiften skulle även välbehövligen medel för tillsyn och kontroll kunna genereras.

Vi hävdar att flertalet enskilda fiskerättsägare idag är mycket medvetna och har goda kunskaper om förutsättningarna för båda svenska kräftarter, hur dessa förvaltas, för- och nackdelar med respektive art och vad illegala utsättningar kan få för konsekvenser. Det är nämligen fiskerättsägarna själva som drabbas vid illegala utsättningar av signalkräfta i befintliga flodkräftvatten. Fokus måste istället riktas mot allmänheten där okunskapen fortfarande är stor på många håll. Här utgör allmänhetens fria kräftfiske i Vättern det absolut största problemet och det är mot denna målgrupp informationen framförallt ska riktas.

Övervakning

Sveriges Fiskevattenägareförbund vill understryka att välmotiverade regler vinner legitimitet bland landets fiskerättsägare vilket i sin tur borgar för god inrapportering av kräftdata.

Bilaga 2. Konsekvensbedömning

Den konsekvensanalys som redovisat i hanteringsprogrammet är ofullständig. Havs- och vattenmyndigheten medger också att så är fallet och hänvisar till att detaljerade konsekvensbedömningar kommer att tas fram i samband med kommande författningsförslag samt att det föreligger en omfattande riskanalys till grund för hanteringsprogrammet.

Sveriges Fiskevattenägareförbund anser att det är det sammantagna paketet av föreslagna åtgärder som får konsekvenser för kräftnäringen och att dessa konsekvenser bör analyseras och redovisas i hanteringsprogrammet. Förverkligas exempelvis förslaget om ett totalstopp för förstärkningsutsättningar av signalkräfta, som överhuvudtaget inte nämns i bedömningen, kommer detta att få mycket allvarliga konsekvenser för svensk kräftnäring och det traditionella kräftfisket för rekreation och husbehov.

Vi vill slutligen påpeka att vi inte är tillfreds med processen vid framtagandet av riskanalysen och att vi inte heller ser riskanalysen som ett egentligt konsekvensunderlag för hanteringsprogrammet utan mer som ett åtgärdsprogram för flodkräfta. Hanteringsprogrammet är tack och lov mer pragmatiskt och förankrat i verkligheten.

Med vänlig hälsning

SVERIGES FISKEVATTENÄGAREFÖRBUND

Thomas Lennartsson
Förbundsdirektör
Sveriges fiskevattenägareförbund
Lilla Böslid
305 96 Eldsberga
Tel. 0702-70 83 24
Epost. thomas.lennartsson@vattenagarna.se
www.vattenagarna.se